

ТЕХНІКИ КОУЧИНГУ НА УРОКАХ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ПРАКТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ПІДЛІТКІВ

COACHING TECHNIQUES IN LESSONS AS A TOOL FOR THE FORMATION AN ARTISTIC-PRACTICAL COMPETENCE OF YOUNGER TEENAGERS

У статті відібрано коучингові техніки, які варто застосовувати комплексно із традиційними методами у роботі з молодшими підлітками для підвищення у них мотивації, запобігання творчих застоїв, подолання страху невдачі або критики, стимулювання креативності та художньо-практичної діяльності. Оскільки ключовою у коучингу є постановка відкритих запитань, то, відповідаючи на них, діти підвищують рівень цікавості до предмета, власних бажань і прагнень, зростає довіра та впевненість у тому, що їхня думка і творчість важливі, що стане особистим внутрішнім ресурсом для подальшого успішного навчання.

Маючи велике бажання творити, молодші підлітки зможуть покращити свій рівень знань самостійно, адже завдяки коучинговому підходу вони визначають актуальну для себе тематику, вид діяльності, опрацюють теоретичну підготовчу частину, заглибляться в суть і потренують свої вміння, щоб трансформувати їх у стійкі навички, навчаться керувати своїм часом, організувати особистий простір і роботу.

Коучингові підходи набули піку актуальності в педагогіці через дистанційне навчання, оскільки мотивація до самоорганізації та здобуття знань (у зв'язку з карантинними обмеженнями) у підлітків відчутно зменшилася. Впровадження викладених у статті коучингових технік («Ефективні питання», «Чотири питання планування», «Лінія часу», «Pomodoro», «Стратегія Уолта Діснея», «Робота із запереченнями») в інструментарій сучасного вчителя сприятиме підвищенню ефективності навчання та успішній реалізації творчого потенціалу школярів. Застосування цих технік у середній освіті стимулюватиме раннє розуміння учнями власних прагнень, дасть більш точну профорієнтацію. Людина не гаятиме часу, а буде активно жити, ставити цілі і отримувати позитивні результати. Коучинг сприяє розвитку навичок дизайн-мислення і навчання протягом життя.

Якщо застосовувати коучингові техніки для формування художньо-практичної компетентності, то в результаті учні зможуть подолати творчі бар'єри, створять нові креативні звички (щоденні начерки, рутини, спостереження, планування), покращать особистий тайм-менеджмент, зможуть максимально розкрити свій потенціал, реалізувати давні задуми, підвищити впевненість у собі та цінність своєї діяльності.

Ключові слова: художньо-практична компетентність, техніки коучингу, молодші під-

літки, вмотивованість, образотворче мистецтво, трудове навчання, дизайн.

The article highlights coaching technologies that are best used in combination with traditional methods, when working with adolescents to increase motivation, prevent a creative crisis, overcome the fear of failure and criticism, stimulate creative and artistic and practical activities. Since the key in coaching is asking open questions when children will answer them it will increase the level of interest in the subject, personal desires and aspirations, increase trust and confidence that their opinion and creativity are important, and this will become a personal internal resource for further successful learning.

Since younger adolescents will have a great desire to create, they will be able to improve their level of knowledge on their own, because thanks to the coaching approach. They will determine the relevant topic for themselves, the type of activity, will work with the theoretical preparatory part. Delve into the essence and practice their skills in order to transform them into persistent skills, also they will learn to manage their time and organize their personal space and work.

Coaching approaches became topical through distance learning. The motivation for self-organization and gaining knowledge (due to quarantine restrictions) in adolescents has significantly decreased. The introduction of the coaching techniques described in the article ("Effective Questions", "Four Planning Questions", "Timeline", "Pomodoro", "Walt Disney Strategy", "Dealing with Objections" and others) into the modern teacher's toolkit will help to increase the effectiveness of learning and the successful self-realization of the creative potential of schoolchildren. The application of these techniques in secondary education will stimulate an early understanding of students' personal aspirations and will provide more accurate career guidance. The person will not waste time, but will actively live, set goals and get positive results. Coaching promotes design thinking and lifelong learning.

Applying coaching techniques to form artistic and practical competence, students will be able to overcome creative barriers, create new creative habits (daily sketches, routines, observations, planning), improve personal time management, be able to maximize their potential, realize old ideas, increase confidence in yourself and the value of your activities

Key words: art-practical competence, coaching techniques, teenagers, motivation, lessons of art, lessons of labor, design.

УДК 373.5.016:62/64]:37.048-051
DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2021/31-2.9>

Маєвська О.М.,
аспірантка кафедри теорії та методики технологічної освіти Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка

Постановка проблеми в загальному викладі.

Постійні зміни в освіті продиктовані пошуком найдієвіших технологій і методів для розвитку компетентної, креативної, відповідальної, комунікабельної та активної особистості. Головним завданням сучасної школи стає не передача певного обсягу інформації та виховання громадянина, а форму-

вання у дітей внутрішнього спонукання самостійно отримувати необхідні знання й досвід, навчитися ефективно вчитися і тренувати навички протягом життя.

Світова пандемія внесла суттєві поправки у навчальний процес, змінивши його на дистанційну (заочну) форму. У зв'язку з цим функція вчителя,

психолога-практика трансформується у роль мотиватора. Його основною метою має бути зацікавлення дітей у творчому підході до навчання. Проте, пропонуючи готові рішення, наприклад, у художній роботі, педагог перешкоджатиме розвитку креативного мислення у підлітків. Тому важливо, ознайомивши учнів із прийомами, техніками, інструментами та властивостями різних матеріалів, дати їм свободу дій генерувати й обирати ідеї своїх проєктів і способи їх реалізації.

Молодшим підліткам важливо усвідомити, що навчання – це особиста проблема кожного з них. Осмислене розуміння значення, яке має володіння проблемою, коли дитину надихають відчуті себе здібною і рішучою, дає можливість знайти власне рішення. Звертаючись до основоположника коучингу Тіма Голві (W. Timothy Gallwey), зазначимо про актуальність поставленого ним важливого запитання: «Хто володіє проблемою?» [14, с. 199].

Саме це усвідомлення може стати відправною точкою для початку формування навичок самоосвіти, самостійного прийняття рішень, відповідальності за них, подальших дій. У заняттях творчістю «володіння проблемою» – це створення нових творів мистецтва, віра в себе, впевненість у своїх можливостях і цінності результатів. Учень, який розуміє суть питання, стає дослідником, починає швидше отримувати позитивні результати у процесі формування художньо-практичної компетентності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Вивченням і впровадженням коучингу в освіту України займаються багато вітчизняних учених, серед яких О. Баранова, Т. Борова, О. Гавриліна, Н. Гульчевська, Н. Зирянова, М. Нагара, І. Петровська. Філософію педагогічного коучингу, його теоретико-практичні аспекти, наукові підходи й інструменти у своїх працях ґрунтовно описують В. Зеленін, І. Голяд, О. Тишук, Т. Чернова. Коучинг у професійній освіті досліджують Т. Каленська, Л. Лупійко, О. Піддубська, Т. Петренко, В. Сидоренко, І. Тучак, С. Романова, О. Красовська, М. Желдак, М. Ковальчук. Арт-коучингу в наукових пошуках приділили увагу Т. Алексінцева, К. Гавриловська, Ю. Дем'янюк, К. Карольюк, О. Тараріна та інші.

Зарубіжні автори й науковці, які займалися вивченням ефективних інструментів коучингу (Тімоті Голві (W. Timothy Gallwey) [14], Джон Вітмор (John Whitmore), Майлз Дауні (Myles Downey), педагогічного коучингу (Ерік ДеМюленаре (Eric DeMeulenaere), Джон Джеймсон (John H. Jameson), Колетт Мьюрфі (Colette Murphy), Ієн Ментер (Ian Menter), коактивного коучингу (Лаура Уїтворт (Laura Whitwort), Генрі Кімсі-Хаус (Henry Kimsey-House), Карен Кімсі-Хаус (Karen Kimsey-House), Філіп Сендал (Phillip Sandahl), арт-коучингу (Олександр Копитін (Александр Копытин), Едіт

Крамер (Edith Kramer), здебільшого орієнтовані на спеціалістів і професіоналів різних галузей, студентів, тобто дорослих людей.

Однак поза увагою авторів і вчених залишилася проблема формування художньо-практичної компетентності молодших підлітків на шкільних заняттях. У науковій літературі неповно досліджено техніки коучингу, які доцільно застосовувати на уроках із учнями 5–7 класів. Тому необхідно проаналізувати ті інструменти коучингового підходу, які можуть сприяти успішному формуванню художньо-практичної компетентності дітей молодшого підліткового віку.

Мета статті – виокремити коучингові прийоми і технології та довести їхню дієвість на уроках образотворчого мистецтва, дизайну, трудового навчання як метод швидкого отримання позитивних результатів у навчанні та у процесі формування художньо-практичної компетентності учнів.

Виклад основного матеріалу. Поняття «коучинг» (англ. Coach (Co-achieve) – співдосягнення або досягнення разом) є новим для традиційної української освіти. Часто «коучинг» трактується як буквальный переклад із англійської мови слова “Coaching”, яке означає «наставляти, надихати, тренувати» (за словником) або як похідне від угорського “Coach” – «каре́та, вперше виготовлена у селі Коч – транспортний засіб та його водій, з яким можна було доїхати до мети найкоротшим шляхом швидше, ніж іти пішки».

У 1830 році термін було уперше викладено Оксфордським університетом та вдало пояснено, після чого «коучами» почали називати приватних репетиторів, які допомагали школярам і студентам зі вступом до бажаного навчального закладу. Проте вважається, що метод коучингу зародився задовго до появи своєї назви. Завдання відкритих запитань як мистецтво діставати сховане в кожній людині знання відоме ще з античних часів як метод Сократа [7].

Сформульований У. Тімоті Голві (W. Timothy Gallwey), автором концепції внутрішньої гри, яка лежить в основі коучингу, термін «спортивний коуч» означає того, хто за допомогою потужних уточнюючих питань, які трансформують і роз'яснюють, допомагає набуті впевненості у власних силах, мотивує до подальшого саморозвитку. Коуч не дає порад [16], але активує і спрямовує внутрішні ресурси осіб до кращих результатів, спрощує навчання, але не вирішує проблем тих, хто навчається.

Голві вважає коучинг мистецтвом, якого необхідно навчатися насамперед із досвіду. Ключовим є створення середовища, в якому відбувається турбота не лише про зовнішні результати, але й про особистість, з якою працює коуч-консультант. Учити менше, щоб дати змогу навчитися більшому [14, с. 194]. Ця методика, вдало

zareкомендувавши себе у спорті, бізнесі, професійній кар'єрі, підвищенні особистого потенціалу людини, її рівня життя, поступово займає чільне місце й у педагогіці.

Становлення вчителя коучем сприяє зміцненню зворотного зв'язку між педагогом і учнями. «Вчитель-коуч», ставлячи навідні (коучингові) запитання і допомагаючи змінити точку зору, запускає механізм самостійного пошуку відповідей (алгоритму дій для втілення ідеї в матеріалі), реалізації особистого потенціалу учня, підвищення самооцінки, досягнення ним успіху. Атмосфера довіри, відсутність страху допустити помилку на творчих заняттях відкриває можливість поекспериментувати: перевірити своє володіння інструментами, технікою, спробувати нові способи в роботі, використати нетрадиційні матеріали та вивчити їхні властивості. Часто спонтанно відбуваються інноваційні відкриття, і добре, якщо дитина під час своєї діяльності отримує «інсайт» (англ. "Insight" – «проникнення у суть, раптова здогадка, прозріння, осяяння»). Це стане для неї здобутком, унікальним особистим досвідом, якого не можливо навчити чи пояснити, оскільки він буде її власним розумінням і баченням результату практичної діяльності. Такі інсайти підсилюють мотивацію.

Розглядаючи художньо-практичну компетентність як вмотивоване прагнення творчої особистості до креативної реалізації власних ідей за допомогою набутих знань, вмінь і навичок у процесі практично-предметної діяльності, естетичного сприйняття і засвоєння цінностей художньої культури, варто звернути увагу на те, що будь-який довершений результат оригінальної роботи може вважатися позитивним. Втілення особистого задуму власними силами, отримання індивідуального досвіду, закріплення знань і вмінь (формування навичок) стимулюють внутрішню потребу у креативних активностях і переводить свідомість у стан творчого Потону, де можливе генерування цікавих рішень. У навчальній діяльності важливо оцінювати не лише результат, а й процес його отримання.

Здебільшого дистанційні уроки на безкоштовних платформах із відеозв'язком проводяться в реальному часі із групами дітей у кількості до 10 до 15 осіб, з аудіозв'язком – може бути присутній весь клас [15], а консультації здебільшого є індивідуальними. Крім того, дистанційне навчання базується на принципі гнучкості місця, часу, темпу та траєкторії навчання [8, с. 14]. Тому вчитель, визначаючи рівень чи етап, на якому знаходиться окремий учень, завжди зможе вчасно спроектувати його увагу у потрібний напрям пошуку.

Для формування художньо-практичної компетентності важливим залишається компонент творчості, креативного мислення. Коучинг креативності поза межами традиційної школи здійснюється за

принципом пошуку відповідей на три ключових запитання: «Де Ви нині знаходитесь?», «Куди Ви хочете прийти?», «Що необхідно для того, щоб туди потрапити?» [3].

Як і за звичної форми навчання, коли учні отримують домашнє завдання, коуч-консультації завжди закінчуються конкретним планом дій [1], які дитина буде здійснювати до наступного уроку. Оскільки шкільні заняття відбуваються за розкладом, то зустрічі будуть проводитися щотижнево. На них доцільніше за все розібрати проблеми та складнощі, з якими учні зіткнулися під час виконання свого плану дій. Підліткам варто пропонувати не лише практичні вправи для закріплення самостійно здобутих знань, але й такі, які спонукають до роздумів, пошуку ресурсів. Важливо проводити інструктаж із техніки безпеки, подавати потрібну інформацію максимально стисло. Від здобувачів освіти очікується обов'язкова звітність про виконану роботу, а від «вчителя-коуча» – зворотний зв'язок.

Для роботи з молодшими підлітками у дистанційній формі допустиме застосування таких технік коучингу як «Ефективні питання», «Чотири питання планування» («Рамка результату» або «Десятихвилинний коучинг»), «Лінія часу», «Pomodoro» (автор техніки Франческо Чірілло (Francesco Cirillo)), «Шкалування», «Що, якщо?», «Стратегія Уолта Діснея» (автор техніки Роберт Ділс (Robert Dilts)), «Робота з опором», «Робота із запереченнями» та модель G.R.O.W. (автор Джон Вітмор (John Whitmore)).

Влучна постановка запитань у коучингу є ключовою, оскільки саме це дає змогу усвідомити, навіщо і чому для людини важливе вирішення конкретної задачі. Отримавши завдання за змістом навчального предмету (запит), кожен учень має розв'язати (реалізувати) його із максимальною користю насамперед для себе. Адаптувавши коучингові техніки для середньої школи, було укладено відповідну таблицю (табл. 1).

Не потрібно забувати і про теоретичну (знаннєву) частину, коли на самостійне опрацювання можна залишити пошук дотичних до теми, подібних проєктів, цікавих нетрадиційних технічних прийомів, дизайнів, репродукцій, способів застосування. Для практичних вправ можна долучити допоміжні завдання («Спостереження», «Збір матеріалу», «Начерк», «Етюд», «Рутини» – щоденні короткочасні вправи для формування навичок бачення пропорцій і володіння технікою «бачу – аналізую, інтерпретую – реалізую», прийоми швидкого малювання, скетчнотування (англ. "Sketchnoting" – метод для асоціативного конспектування), «Пошук ресурсу», «Майндмепінг» (англ. "Mindmapping" – ефективна техніка запису, візуалізації та систематизації інформації; зручна техніка візуального, ієрархічного та асоціативного мислення),

Техніки коучингу для формування художньо-практичної компетентності

Ефективні питання	Мета	Спонукають до визначення поточного стану чи рівня, на якому знаходиться учень; напрямів розвитку творчих здібностей (цілей); аналізу; пошуку рішень; входу свідомості у стан Потоку, коли творча діяльність знаходиться на найвищому рівні.
	Суть	Відкриті питання спрямовані на розширену розповідь. Постановка питань відбувається таким чином, щоб учні виявили, які знання із предмета можуть стати їхньою власною потребою. Навіщо Ви навчаєтесь? Чому саме Ви навчаєтесь? Як вчитися? Де вчитися? У кого вчитися? Який кінцевий результат?
SMART	Мета	S – specific – чітка. M – measurable – вимірювана. A – achievable – досяжна. R – relevant – реалістична. T – timed (time-limited) – обмежена у часі. Для формулювання конкретної і важливої цілі, яка буде реалізована, встановлені відповідні терміни.
	Суть	1. Визначити чітку і зрозумілу ціль, до якої насамперед необхідно прагнути. 2. Розуміння рівня та критеріїв поставленого завдання. 3. Усвідомлення реальності, поступовість і системність. 4. Актуальність, розуміння особистого бажання, а не нав'язаного зовні. 5. Встановлення часових рамок для досягнення задуму, підвищуючи ступінь відповідальності.
Шкалування	Мета	Для оцінки змін формування навички, визначення власних очікувань; для розуміння прогресу та подолання перфекціонізму.
	Суть	На шкалі від 1 до 10 зазначається наявний стан, по завершенні роботи – досягнутий стан.
Лінія часу	Мета	Для управління часом у творчій діяльності, ефективного планування алгоритму дій із чітким визначенням часових рамок етапів роботи, концентрації на поставленій задачі / етапі; для підвищення продуктивності; для запобігання лінощам, відволіканню та відкладанню роботи на невизначені терміни.
	Суть	Поділ процесу на етапи. Уклад детального, покрокового плану. Конкретне формулювання дій, точно визначених у часі, та їх послідовність згідно пріоритетності. Може бути доповнене переліком необхідних матеріалів та інструментів.
Робота із запереченнями	Мета	Для самонатхнення, подолання страхів, прокрастинації та невпевненості у власних здібностях.
	Суть	Використання метафор: «Порівнювати себе з іншими – це усе одно, що порівнювати ціле з частиною від іншого цілого»; «Ви боїтеся невдачі? А якби Ви так само боялися помилитися, коли вчилися ходити? Ви досі б повзали»; «Постійно відкладати задачі на потім – це усе одно, що намагатися бігти марафон і у процесі збирати каміння».
Ромодого	Мета	Для структурування роботи над проєктом, максимальної концентрації та фокусування уваги на одному завданні; для вчасного завершення запланованих справ.
	Суть	Вимірювання часу в помідорах (на честь кухонного таймера у формі помідора, яким користувався автор, засікаючи час), коли 1 помідор дорівнює 25 хвилинам. Після визначення кількох найпріоритетніших завдань, необхідно приблизно спланувати час, необхідний для їх реалізації, в помідорах, тобто розбити завдання на покрокові дії по 25 хв. із перервами 5 хв після кожного помідора (20-хвилинний відрізок часу). Важливо не відволікатися, інакше відлік починається знову, а попередній помідор не зараховується.
Чотири питання планування Рамка результату Десятихвилинний коучинг	Мета	Дає можливість вияснити актуальність цілі, підвищити вмотивованість на шляху до визначеної мети; налаштуватися на розробку плану дій; допомагає позбавитися хаосу в думках, виявити критерії досягнення цілі і визначити перші кроки; підходить для аналізу ризиків, труднощів і віднайдіння способів їх подолання; для інтеграції досвіду; для підвищення цінності проєкту.
	Суть	Послідовність питань відповідно до проходження фаз «Натхнення» (Що Ви хочете? До чого прагнете? Чому це важливо для Вас?) – планування, визначення цінностей (назвати три позиції); «Втілення» (Що Ви будете робити для досягнення цілі? Як Ви можете цього досягти? Які конкретно дії Ви можете зробити?) – розробка плану дій (назвати 3 найкращі стратегії, найближчі дії, мікрозадачі); «Інтеграція» (Як Ви подолаєте труднощі? Як Ви можете посилити бажання зробити це? Що може завадити?) – розгляд різних сценаріїв, управління ризиками (назвати 3 пункти і способи подолання); «Завершення» (Як Ви дізнаєтеся, що досягли цілі? Якби це вже було здійснено Вами, що було б по-іншому? Що трапиться, коли мета буде досягнута?, Які можливості відкриються перед Вами?) – назвати 3 критерії.

G.R.O.W.	Мета	G – goal – ціль. R – reality – реальність, дійсність. O – opportunity – наявні можливості. W – what to do (will) – дії (намір, бажання).
	Суть	1. Постановка цілі методом «Рамка результату» або SMART (Як би звучала Ваша мета, якби Ви знали, що можете досягти будь-чого?). 2. Дослідження поточної ситуації (Які є фактори, що впливають на вирішення задачі?). 3. Ревізія ресурсів і вибір стратегії дій (Чи були подібні ситуації у житті, з якими Ви успішно впоралися? Можливо хтось інший досяг успіху, вирішуючи подібну проблему, за рахунок чого йому це вдалося? Яким варіантам Ви віддаєте перевагу?). 4. Перехід до дій (Який найпростіший крок Ви готові здійснити? Коли конкретно Ви готові його здійснити? Хто зможе Вас підтримати?).
Що, якщо?	Мета	Для отримання ясності, необхідної учневі для творчої діяльності, аналізу ймовірної зовнішньої або/та внутрішньої критики, запобігання творчому вигоранню, подолання сумнівів.
	Суть	Звільнення від цензури здорового глузду. Що буде, якщо хтось на це погодиться? Що буде, якщо це стане можливим?
Робота з опором	Мета	Для подолання творчих блоків, бар'єрів, кризи та виходу із глухих кутів у творчості (якщо є підсвідоме відчуття, що мета не відповідає цінностям).
	Суть	Пошук глибинної мети. Якби Ви вже досягли цього, що тоді було б для Вас важливо?
Стратегія Уолта Діснея	Мета	Спрямована на розкриття творчого потенціалу та виявлення внутрішніх ресурсів для створення нових, оригінальних ідей та їх втілення. Створення оптимального мислення для пошуків і створення найкращого рішення.
	Суть	Розділення функцій «Мрійника» (фаза бажаного) – це особиста уява, креативність, генератор творчих ідей (Яке у нього ставлення до цілі? Як зміниться життя у випадку її реалізації?); «Реаліста» (фаза реалізації) – співвідносить ідею з реальністю і планує, як і що робити, де взяти ресурси, втілює творчі ідеї (Що потрібно для реалізації (час, знання, навички)? Чи потрібна допомога чи можна впоратися самостійно?); «Критик» (фаза ймовірності) – фокусується на перешкодах і ризиках, але в площині конструктиву (Що може завадити? Кому ідея не сподобається? Які слабкі місця і ризики? Що ще потрібно врахувати?). Схема взаємодії така: «М» передає ідею «Р», «Р» передає готовий продукт «К», «К» аналізує продукт, передає «Р» свої зауваження, «Р» вносить корективи і передає їх «М», «М» вносить нові ідеї для поліпшення продукту, передає їх «Р», «Р» завершує продукт. «М» ніколи не перетинається із «К». Усі відповіді на наведені питання записуються. На базі власних відповідей складається план дій.

Складено автором за [1; 2; 5; 6; 7; 9; 10; 11; 12; 15]

створення карти бажань) і знаряддя («Коучинг Бук» (англ. "Coaching Book" – «планувальник, блокнот для вправ, хранитель ідей та цілей, мотиватор, контролер» [12]), «Мотиваційні картки», «Колекція репродукцій», «Бібліографічний список мотиваційно-навчальної літератури, кінострічок». Регулярні вправи – це шлях до вміння і навичок. Чим більшим буде вибір навчальних засобів і тренувань, тим цікавіше. Таким чином кожен учень знайде власний шлях для розвитку художньо-практичної компетентності.

Висновки. Коучинг набуває актуальності як результативна педагогічна технологія, довівши свою успішність у багатьох інших сферах діяльності людини. Оскільки коучинг зосереджує увагу на мисленні особистості, спрямовує на досягнення індивідуальної цілі способом, який учневі належить зрозуміти самотужки, то реалізується особистісно-орієнтований підхід у навчанні – обов'язковий компонент сучасного освітнього процесу.

Формування художньо-практичної компетентності відбувається не лише на шкільних заняттях, а й у позаурочний час. Творчі практики, започатковані на уроках образотворчого мистецтва, трудового навчання, можуть інтегруватися в інші предмети навчального циклу – креслення, інформатику (комп'ютерна графіка), геометрію, географію, історію. Для цього важливо добирати методи і прийоми, які спрацюють, залучаючи їх у шкільне навчання.

Успішно долаючи внутрішні бар'єри, страхи, невпевненість, коучингові техніки допоможуть молодшим підліткам навчитися розуміти і ставити актуальну для себе ціль, знаходити шляхи для її досягнення не лише на уроках, але й у особистому житті. Чим вищий рівень мотивації та інтересу, тим більше зусиль і бажання докладається для досягнення швидкого і позитивного результату. Ключ до успіху лежить у дії, а техніки коучингу сприяють ефективному плануванню, управлінню особистим

часом, підвищенню продуктивності, творчого мислення, генеруванню нових ідей та втіленню їх у твори мистецтва та естетичні ужиткові речі.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у систематизації найкращих елементів коучингових технік та інструментів і розробці уніфікованої моделі коучингу для формування художньо-практичної компетентності учнів.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Антонова Н.В. Консультування та коучинг персоналу в організації. URL: https://stud.com.ua/75524/menedzhment/konsultuvannya_ta_kouching_personalu_v_organizatsiyi.
2. Ештокина Е. Арт-коучинг. Техника «Стратегии Уолта Диснея». URL: <https://www.b17.ru/article/99121/>.
3. Жиган М. Коучинг креативности. URL: <http://www.becreative.com.ua/coaching>.
4. Заднепровская А. Коучинг Фишки. URL: <https://coach-school.com.ua/press-tsentr/#praktika-kouchinga>.
5. Лев Н.Ю., Бала Р.Д. Моделі коучингу: характеристика та особливості застосування. URL: http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/13890/1/14_76-81_Vis_727_Menegment.pdf.
6. Модель GROW (алгоритм техники). URL: <https://prosto-coach.ru/instrumenty-kouchinga/model-grow-v-kouchinge.html>.
7. Омельченко Г. Нарис із історії коучингу. URL: <https://www.icf-ukraine.org/blog/157763-naris-z-istorii-kouchingu>.
8. Організація дистанційного навчання у школі. Методичні рекомендації. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/metodichni%20recomendazii/2020/metodichni%20recomendazii-dustanciyna%20osvita-2020.pdf>.
9. Постановка цели по SMART в коучинге. URL: <https://www.youcoach.com.ua/articles/smart-kouching>.
10. Розанова-Тесакова Н. Техника Pomodoro, Или сколько «помидоров» вы тратите на важные дела? URL: <http://creative-skills.ru/skills/tehnika-pomodoro-ili-skolko-pomidorov-vy-tratite-na-vazhnye-dela/>.
11. Сім ключових питань. URL: <http://refob.edufuture.biz/7w.html>.
12. Тарарина Е. ART-коучинг. Техники простых решений. URL: <https://wm-help.net/lib/b/book/4156663762/>.
13. Трейси Б. Оставьте брезгливость, съешьте лягушку. Пер. с англ. Е.А. Самсонова. Минск : Попурри, 2007. 112 с.
14. У. Тимоти Голви. Работа как внутренняя игра. Москва. 2005. URL: <https://chuprina.kz/wp-content/uploads/2013/11/timoti-golvi-rabota-kak-vnutrennyaya-igra.pdf>.
15. Хомич О. Один клас – одна платформа. URL: <https://osvitoria.media/experience/lajfhaky-z-dystantsijnogo-navchannya-najkrashhyj-dosvid-uchyteliv/>.
16. Що таке «коучинг», як це працює і кому усе це потрібно? URL: <https://loyer.com.ua/uk/shho-take-kouching-yak-tse-pratsyuye-i-komu-vse-tse-potribno/>.